

Sermo in solennitate

gaudens p viam suā. Actū. viij. Et pphes
tam audi canentē. In domū dñi letantes
ibimus. **D**einde scdo. In domū hanc
accelera. In domū hanc ppera. vbi nulla
calamitas. In illā itaqz domū cur? si no/
men petis rñder Jacob Bcñ. xxxv. Nomē
loci illius dom? dei. Et. xxvij. eiusdez. Ve
re non est hic aliud nisi dom? dei z porta
celi. Si eius conditōes psequiris. opulē
tissima est. in ps. Gloria et diuitie in do/
mo eius. Rursus speciosa est. Ob hoc ps
Dñe dilexi decorē domus tue. Porro lau
dibus insonat. in ps. Beati qui habitāt
in domo tua dñe. zc. Deniqz omnē homi
nis appetitū pfecta satietate delectat. In
ps. Inebriabūtur ab rbertate dom? tue
et torrente voluptat? tue potabis eos. Et
iterum. Replebimur in bonis dom? tue.

SFinaliter tertio tuaz pete mansionē. tu
am pete portionē que est felix paternitas
vt scz mansio tua sit in domo eterne retrī/
butōnis cum psal. Unā petij a dño hanc
requirā vt inhabitē in domo domini. zc.
Portio quoqz in terra iuentū/ quā nos
adire prospero impurbatoqz cursu/ pres
tet summus illa in domo paterfamilias
domin? noster Jesus xps Amen. Finis

Sermo eiusdez de omnibus sanctis.

Exultabunt sancti in gloria.
letabūtur in cubilibus suis
Originaliter psal. cxxij. Col
letantibz sanctis z exultantibz
in gloria. Quid supest? (o do
ctissimi viri patres z fratres) nisi satagere
talem habere deuotionē/ vt eis intercedē
tibus ad eorū puenire mereamur societa/
tem. quoniā nō habem? hic ciuitatē ma/
nentē sed futurā inqrimus. Qsi naturale
est exulib? a patria sua/ q nescio que dul/
cedo cūctos allicit sermonē de ea z frequē/
ter facere z cupidius audire. nos a tali pa
tria tales exules. nōne multo amplius id
ipm agere natura stimulantē cōpellimur
Suspirem? igit ad celestia vt ibi nostra
sint cordayb? vera sunt gaudia/ vbi ciues
sanctoꝝ habitant et domestici dei/ presto
lantes aduentū nostrū/ et ad adiutorium
promptissimi/ tātmōdo nō obsurdesca/
mus vocatibus/ nō repellam? adiutores
adeamus poti? illuc deuotōis pedib? In
terpellantes in pzimis te reginā celoꝝ. te

dominā angelozū/ qua aperiente pro no/
bis os illud benedictū/ os plenū gratiaz.
protinus orabūt sancti/ sancteqz omnes
Quibus in p mune oratibus/ quo pacto
formidabim? de repulsa? Eya aduocata
nostra/ illō os gloriosissimū p nobis ape
ri ad orandū/ quēadmodū in hac die so/
lennitatis z leticie nostra aperim? ad te sa
lutandū dicentes. Ave gratia plena zc.

Exultabūt sancti in gloria/ letabūtur in
cubilibus suis. **L**ollaudaturi sanctos san
ctos qz omēs/ vt z debitus eis honor fiat a
nobis/ ac vicissim sua nos intercessio ad/
iuuet. vt demū ad imitandū eos/ sua nos
exempla alacriores efficiāt. (Iste enī tres
sunt p sentis institute celebritatis rōnes)

proponim? verbū prophetici carminis.
Exultabunt sancti in gloria letabūtur in
cubilibus suis. **E**t quidē ipse phus in
expiētie naturalis schola versatus/ tra/
dit in rhetoricis q delectatiōez omnia pro
sequūtur. et gratia ipius delectari/ appe
tunt delectari. nec semel in hāc cadit sentē
tiam. Nilomin? idem duas leticie vl? de
lectatiōis species cōdidit. Unā que est stu
dioforū. puram. laudabilem. tranquillā.
diuturnā. Hic est illud q phia admirabi
les habet delectatiōes firmitate z puritate

Alterā dat que a vitiosis vitam pecuduz
eligentibus inqritur. et hec feda/ turpis/
inqeta/ breuis/ nocitura/ qualis fuit sar/
dinapali. **H**anc leticiarū varietatē/ lo/
cis plurimis scriptura sacra nō siluit. Le
tamini inquit iusti in dño/ ecce bonā leti
ciam. Audi malā. In maleficijs suis letifi
cant regem. Et talia sine numero posuit
sacra scriptura. Duo proportionabilr cu
bilia eadem sacra scriptura cōdistinquit/
prohibēs vnū per os pauli. Non in cubi
libus inqet et impudicijs. Duo plecto
verbo/ lumen ecclesie. Augustinus cōuer
sus est. Laudat alterā in canticis dicens
In cubilibus z in hortis aromatū. Habz
quippe leticiar? exultatio viciosa/ probro
sum vitiosumqz cubiculū. sancta vero san
ctū/ quale notant verba thematis. Exul/
tabūt sancti in gloria letabūtur in cubili
bus suis. Poterat fortasse ambiguū esse
de qua leticia de quib? ye cubilibz intelli/
geret propheta si dixisset. Exultabunt in
gloria/ letabūtur in cubilibus suis. Nūc
autē cum addidit sancti. omīs scrupulus
dubietatis ablatu est. quoniā sanctoꝝ

non nisi sancta est gloria sancte exultatio
nes et leticie sancta que cubilia. **S**ed quia
cubilia quibus in locis queremus aut inue
nimus illa. Puto quod non extra non foris sit
sanctorum gloria/sit exultatio et leticia/ sed
introsus in abdito conscientie secreto. Hoc
sensit qui dicit Gloria nostra hec est testi
monium conscientie nostre. Nam et gloria om
nis filie regis ab intus. Bonum igitur cu
bile. et sanctum et letum/ est sanctorum consci
entia/ in hac exultant/ in hac gloriatur et
letatur tranquilla pace fruentes. Nam amo
do iam dicit spiritus ut requiescat a labo
ribus suis. **E**st quippe sanctorum cubile
mundum/ est molle est quietum. Alioquin si
vel sordidum esset et ferens. vel asperum et du
rum. vel tumultuosum ac strepidulum. neque
quies in eo/ neque leticia et exultatio posset
inueniri/ neque diceret propheta de eis Ex
ultabunt sancti in gloria/ letabuntur in cu
bilibus suis. **H**abemus quod et quale sit
sanctorum cubile/ dicere superest pro nostra
eruditione/ quo pacto tale in eis cubile stra
tum paratumque fuerit/ ut et mundum esset et
molle et quietum. Dicam quid contigit dum
huiusmodi meditatione mea nouissime per
quireret. volens et circumducens quaqua
uersum sue considerationis oculos. Inci
dit in euangelium presentis celebratis. Il
lic septem beatitudines quasi toride cubi
cularias introsperit/ quarum misterio san
cti dei sancteque omnes/ cubilia conscientiarum
parauerunt. Nam si queritur unde san
ctorum cubile mundicia habuit. in prom
ptu videre est/ quia vel beatitudo luctus
sordes abluit si presuerint/ mundicordia
innocens/ nullas huiusmodi sordium collu
uiones introire permisit/ aut agglutinari.
De due sunt cubicularie que appropriata
tione quadam familiaris obsecute sunt con
fessoribus et virginibus. **P**roinde sequi
tur. Unde in his cubilibus mollicies. At
tendite quia mititas et misericordia tan
quam doctissime ad hoc opus cubicularie. om
nem impatientie duricie abiecerunt et molli
ciem compassiois etiam erga necatores su
os induerunt. Hoc in martyribus fuit
precipuum. **D**enique quies unde compata
sit si quis voluerit agnoscere/ aspiciat tres
reliquas beatitudines tanquam cubiculari
as ad hoc opus idoneas. Paupertate spi
ritus que spinosas recum curas abigit. Esu
riem preterea et sitim iusticie que fastidio

sum et variis semper ocium deicit. Pacem
denique que ab omni exteriorum interiorumque
strepitu cubiculorum conscientie tutum reddit
Hoc modo cubile quietum/ in apostolis
in prophetis/ in patriarchis utique paupe
ribus spiritu esurientibusque iusticia. atque
pacificis/ cubiculariarum hoc est beatitudi
num ternarius iste strauit. **N**ecque tamen
negauerim quin harum beatitudinum talis
exiterit sedulitas/ ut et mutuo se iuuaret/
et omnibus in commune sanctis in seruiret.
Sed ita loqui per appropriatam fas fue
rit. **B**eati igitur sancti sancteque omnes/
tot beatitudinibus olim circumsepti. Bea
ti proorsus/ tali subsequenti septenario cu
biculariarum adornati/ quatinus nulla spur
cicia feterent/ nulla callositate rigescerent
nulla inquietudine turbarentur. ut hic in
spe singulariter predicti in pace in idipsum
dormirent et requiescerent. et illic simul
dono sentirent illud propheticum carnis.
Exultabunt sancti in gloria letabuntur in
cubilibus suis. **E**t quis dabit nobis o
yiri fratres et patres. quis dabit exultare
hoc est extra nos quodammodo saltare in
hac gloria/ que letari in cubilibus nostris.
Assint utinam igitur iugiter iter nos ad obse
quium nostrum septem iste cubicularie quas
ex euangelio nominauimus/ paupertas/ mi
titas/ luctus/ esurientes/ iusticie/ misericor
dia/ mundicordia/ pax. **F**elix plane qui
tali contubernio potuerit gloriari. Affir
mo quia totus in exultatione/ totus in glo
ria positus letabitur in cubili conscientie
sue/ replebitur cor suum iubilo. et gaudium
suum nemo tollit ab eo. Quidni totus io
cundetur in cubili mundo/ in cubili molli
et placido/ in cubili tranquillo et quieto.
Nihil plane letus bona conscientia vel io
cundius atque serenius/ cum ex aduerso ni
hil horridius mala conscientia/ nihil con
fusius et inquietius inuenit. Exagitur
quippe stimulis cupidinum/ miserisque mo
dis sese rodit tepiditate. semper presumit se
ua turbata conscientia. **V**e talibus qui
semper vel dum tristatur furunt. vel iu
stra sapientem dum letatur insanunt. Qu
di letam insaniam/ vel si melius dicat insa
nam leticia. Letatur inquit sapiens cum
malefecerit et exultant in rebus pessimis.
Qualis putas insaniam est videre hominem
de cuius morte tractatur/ lasciuire et gestic
re/ immo et vincula quibus stranguletur/

Sermo in sollemnitate

incessanter operari. Tales sunt qui iniquitate meditantur in cubili suo. assistunt enim in via non bone. **¶** De cubili tali. quia fetens et sordidus est. quia spinosum et asperum. quia nulla ex parte tranquillum. Hilom: inus quidem iacere sustinet in cubili tali sicut sus in volutabro luti/ sicut iumenta que computruerunt in stercore/ de quibus item apud Job dicitur quod sub sentibus delicias computrat. Qui denique iam sentunt in se illud maledictum propheticum Subter te sternetur tineas. Que tineas? Tineas mordaces/ praeui desiderij. Et operimentum tuum vermes. remorsus scilicet amarissimi peccatorum. Jacet caro cum peccatore/ et terrimum fetorem illecebrarum eructuat. Jacet mundus/ et duras curarum aculeos ingerit atque mordaces desideriorum pulices multiplicat. Jacet dyabolus/ et horridis fantasmarum errorum emulationum ambiguitate spinis iter turbat. **¶** Perniciosos nimirum hos dixerim cubicularios animarum quibus irrepentibus per ecclesiastica cubilia/ attracta est sordidissima diraque dissensio. conculcas omnia. omnia proterens. Sed de hoc portentoso scismate in sacris ecclesie cubilibus se versante/ qualis unquam sermo pro rei indignitate sufficiet enarrare? Quanto consultius erat. (viri patres et fratres) quanto iustius aduocare deum in cubiculum suum in cubiculo conscientie. quod adeo coangustum et breue est (dicit sermo propheticus) ut duos capere nequeat. Quales duos? Sponsum et adulterum. deum et mundum. **¶** Ita pergebam declamare contra vanitates et insanias falsas hominum contemnentium cubiculum proprie conscientie/ hominum alibi gloriam/ alibi leticie oleum cum fatuis virginibus/ mira stoliditate querentium. Lupiebam insuper specialiori descensu/ tres orantium thalamos morales conterere/ scilicet tres status hominum quos presenti sermone videmus interesse. Quosdam intueor incipientes et iuniores/ hos appropriate monere conabar ad mundiciam cubiculi sui/ quod conscientiam appellamus. nam in pueris nonne debet angelica puritas effulgere? Alii sunt proficientes et prouectiores his suadere conabar molliem cubiculi sui quod est conscientia/ ut et mites essent non resistentes malo. et contra crebriores illius etatis insultus per patientiam et misericordiam non enervata

tam segnitiam fierent molliores. Denique reliquos aspicio seniores et perfectos/ hos magis deceat quietum tranquillumque cubiculum. ubi somno contemplationis in pace in idipsum dormiat/ corde in superne visionis spectacula vigilante. Quale est illud. Ego dormio et cor meum vigilat. **¶** Ita inquam pergere meditabar. dum studiositas speculatrix aut affuit/ aut affuisse visa est que gressum orationis nostre retorqueret ad supernos unde ceperamus cives regredi suadebat. multa super eorum statu/ multa super eorum felicitate leticia et exultatione diligenter interrogas. **¶** Dic primo inquit si leticia sanctorum sit eorum principalis beatitudo. Principalem non esse respondi. sed ad beatitudinem consequi. que in clara dei cognitione et fructiva eius dilectione consistit quibus positus in anima bene disposita tanquam convenientissimis formis/ coniungentibus anime potentias supremas cum obiecto summe convenienti cum omnino bono/ ut leticia et exultatio consequantur necesse est. Laudat igitur sanctos thema nostrum a sue felicitatis effectu/ sicut ibi Torrente voluptatis tue potabis eos. Et ibi Adimplebis me leticia cum vultu tuo. Et ibi. Intra in gaudium domini tui. Sic et talia innumera. Ex quibus propheticis sententiae consonis eliditur positio hominum felicitate in voluptate non in dei contemplatione ponentium. Nam eius felicitati voluntas velut securus dicamus iocunditas adiuncta sit/ non tamen est felicitas nec finis nostrae. **¶** Dic secundo. **¶** Si licet operari dei mandata propter leticia et delectationem quam omnes appetunt/ consequendam. Respondi non licere tanquam pro fine vel motu principali. Esset enim peruersa et quodammodo symoniaca aut adulterina affectio. Secus dum deus est principalis finis intentionis/ et delectatio secundarius sub hoc fine. quoniam ubi unum propter aliud/ iam non plures quodammodo sed existimat unus finis. **¶** Dic tertio. **¶** Si multo plures ex hominibus preponunt spiritualibus carnalibus leticiis. Preponunt respondi/ quoniam in gustu corrupti sunt et quia spiritualium gustationem non satis attigerunt. **¶** Dic quarto. **¶** Si par sit in omnibus sanctis leticia et exultatio. quolibet itaque secundum anselmi deductioem/ videtur esse infinita/ dum quilibet tantum gaudet

de bono alterius sicut de proprio/et ita p reflexiones procedēdo/resultabit gaudiū sine modo. Respondi delectatōes in sanctis et finitas esse et impares. Finitas quidē sicut anime substantia et sua capacitas finite sunt. Impares vero fm diuersas mansiones/et cubiculorū hoc est conscientiarū dispositōnes in gratia ac natura. Processus autē Anselmi/non de infinitate formalis leticie locum habz. sed de obiectali vel exemplari vel occasionali

Dic quinto. Si leticia sanctorū/vicissim quandoq; vel minuitur vel augetur. Minuit vel augetur respōdi si fiat aspectus ad leticiam ab accidentalī beatitudīne consequētē/ut de creaturarū pulcritudīne gaudīo bonitate z in aureolarum coronatōne. Hoc intellexit doctor noster Iesus dum ait. gaudium esse in celo angelis dei super vno peccatore penitentiā agente. Similiter gaudium est sanctis/dum ex eorum imitatione dumq; ex eorū predicatōibus vel scriptis/ad bene agēdum cōuertimur. Ita ergo nunc et alias dum honoramus sanctos/dū precamur/dum libros eorum legimus/dum de eis predicamus/īpos vtiq; letificamus Propterea grandis fiducia p̄statur nobis /q; repulsam nō patiemur dum quod maxime cupiunt et quo delectantur/ perimus oramus prosequimur.

Dic sexto. Si tristentur sancti compatiētes malis nostris/ quale est illd angeli pacis amare flebunt. Respondi non esse amplius in sanctis dolorem/nō luctum/passionem quīdem perdidērunt/et si non compassionē. Possunt nihilomin⁹ intelligi de nostra impietate trīstari. dum gaudīo illo carent quod de nostra sanctitate sentirent.

Dic septimo. Si hic super flumina babilonis in tanto tāq; in certo damnatōnis periculo/liceat quandoq; gloriari exultare z letari Licet respondi sed in domino cum tremore. Alioquin trepidatio sine exultatōne misera/et exultatio sine tremore superba vanaq; reputatur.

Dic octavo. Si pro viatoribus damnandis orant Respondi orant/vel quia fortassis eos damnādos nondum sciūt/vel vt minus mitiusq; damnētur. et vt compassionis habere viscera se demonstrant. nondum enim obstinati sunt. nondum locus deest remedij q̄diu icole sunt i tra q̄diu

sedē tenz misericordia dñi superaltare potens iudiciuz/ tamdiu fas est p̄demnādū in terra iusticie ad misericordie curiā appellare. vbi preter humanorū morē iudiciorum/peccatorē absoluit accusatio propria/propriaq; saluat damnatio Si nos ipsos iudicarem⁹. nō vtiq; iudicaremur.

Dic nono Si nostras oratōes ad sanctos fufas ipsi semper agnoscunt? Agnoscunt respondi Hoc quippe ad suam gloriā. hoc et ad beatitudinē saltem accidē talem p̄tinere cognoscitur. Hoc igitur fit vel in verbo/vel reuelante orantis angelo/vel alio tali modo.

Dic decimo Si tantūdem valeat orare sanctū aliquē minoris meriti vt maioris/et vnū sicut plures. z cur dictum est/ ad aliquē sanctorū p̄uere. Hoc dicendū esse respōdi. Quoniam affectio nostra /nostraq; deuotio/nūc isto/nūc illo modo/nunc ad hūc nūc ad illum sanctū/plus et plus accenditur. quo fit vt commodi plus habeat oratio. Addito q; deus vult sanctos suos quoslibet honorari/hūc in illa/hunc in ista gratiaz p̄rogatiua. Deniq; tāta charitas est int̄ sc̄tōs vt vno orāte alij silr dep̄cent. sed neq; ad diuinā maiestatem/nra vllis indignitas presumere d; accedere/sine medio domesticorū suorū. quoz orōes/ z doctiores sunt z placidiores Urget nihilomin⁹ q̄sdaz ad deū sine medio nonnūq; accedere. vel necessitas vehemēs nō hñs legē vel charitas foras mittēs timorē/nō cogitās maiestatem.

Dic. xi. Si p nobis orātes sancti sp̄ exaudiant. Exaudiant r̄ndi. dū perim⁹ pie hoc est p̄tilib; ad salutēz pro nobis. z p̄seuerāter z in charitate Secus non oportet/ vt si perim⁹ sp̄alia nocitura aut p alijs nō se p̄parantib; ad grām. aut si nō sum⁹ in gratia/vel si nō p̄seueram⁹ in eadē

Dic. xij. Si sancti nobis orātib; indulgentiā largiūtur? Largiūtur r̄ndi/ nō quidē autoritative vt in terra summ⁹ p̄rifer/ sed ipetratiue. excepto tamē christo summo capite nostro/ cui⁹ autoritas principalis semp est in indulgentijs.

Dic deciotertio. Si sancti feruētius orāt pro illis quos in vita germanius dilexerunt/ vt pro parentibus /et benefactoribus. Lui questionī par est illa. An adēpta simul beatitudine sancti tales inter se magis q̄ extranei delectentur et exultent

Sermo factus in solemnitate

Respōdi q̄ gloria non tollit naturam sed perficit. Propterea nihil prohibet quin ceteris paribus illud quod vtrōq̄ que ritur contineat veritatē / sic q̄ sancti pro suis amicis magis orant / et eis saluatis / cumulatius gloriātur. p̄ eis maxime qui sue saluationi / verbo vel exēplo vel ope q̄ libet / causam prebuerūt / quē admodū dā nati suos acriori odio participes insectabunt. **Dic. xiiij.** Si de pena damnatorum sancti collerātur? Colletātur respon di dum vidēt vindictam. non quidē pro afflictōne vt afflictio est / sed vt ipsa iusticie voluntatiq̄ diuine cōformatur. Propterea nihil phibet dicere / eos cognosce re immo v̄sitare posse localiter / penas et gemitus stridoresq̄ damnatorū / quib⁹ resonātib⁹ cuz gaudijs saluatōis / fit car mē amēnissimū / quale canebat p̄ salmista cum ait Misericordiā et iudiciū cantabo tibi domine. O armonia vere mirabilis satis apprehēnsibilis / que resultat canente inferno tenorē iusticie. ⁊ mollem cantum misericordie paradiso resonante. **Dic. xv.** Si leticia sanctorū ex resumptōe corporum augebit? Augebit respōdi saltē extrē siue. sed an intensiue / p̄blemā est ad v̄t q̄ probabile. ⁊ habet p̄s v̄traq̄ causas et doctores. **Dic. xvi.** Si leticia sanctorum in suis corpibus / erit p̄sensatōem et trīsecā propriorū obiectorū. vt q̄ visus delectat in lucidis ⁊ pulcris / tact⁹ in mul centib⁹ gustus in dulci et sapido / similit̄ de ceteris? Respōdi q̄ principalis in cor poribus gloriificatis leticia / ab internis consciētiarum cubilibus emanabit. Fiet quoq̄ ex redundātia beatitudinis anime ad corpus sua leta iocūditas sua quadru plex dotatio. Porro de sensatōib⁹ forinse cis nullam imp̄fectōnis dicentib⁹ indigē tiam / vt sunt visio ⁊ auditio / nihil prohi bet illas exerceri / vt in decoris et armoni cis corpus hilarescat. Secus de tactu vi detur ⁊ gustu. quos vel ad nutritōem vel generatōem ipse nature deus / v̄iantibus ingeniauit. quanq̄ imp̄fectōe seclusa q̄s audeat determinare quosdā proprios hoz sensuum actus nō ibidem reperiri. **Dic. xvij.** Si cubicularie animarū (sic enī bea titudines nomiāte sunt septē) Si prete rea ancille ceterē quas virtutes cardina les ⁊ theologicas dicimus / letificabūt. cui bilia animarū in gloria? Hoc est querere si

beatitudines ⁊ virtutes om̄es / in illa feli citate manebūt? Non manebūt respondi quantū ad id quod imp̄fectōem sonat p̄ vicistatu / vt q̄ sint moderatiue passionū / vel incōmodorū toleratiue. vel expectati ue futurorū aut lucen tes in speculo ⁊ eni gmate Leterum quo ad reliqua que deco rem animaz quendā opantur / illos habi tus pulcerrimos remanere / sicut non est penitus imp̄probabile. sic nec est contētio sa temeritate ponēdū. **Dic. xviii.** Deniq̄ quo ad tres istas questiones vltimas proportio nabiliter satis dici potest de horrenda tri sticia damnatorum q̄ ⁊ augebitur per resumptōem corporū v̄tiq̄ fetidissimorū et omni caduere viliorū. Quodq̄ ab in tus ⁊ ab extra erunt in omni acerbissimo cruciatū genere foris deuorati ab igne. ⁊ ab intus vt clibanū ignis positi. Turpis simis deniq̄ v̄tiorū habitib⁹ fedabūtur. torquebūturq̄. nam et vermis eorū non moriet. et superbia eorū ascendet semp / se furiosa rabie in omnipotentē erigēs et i pingens. **Dic. xvij.** Si delectabūtur sancti in gloria deū oculis corporalibus intuendo? Respon di eos corporaliter vi furos fore deum in carne assumpta. quod qualiter fieri simul poterit ab om̄ib⁹ / mi ratur illi qui vel dei omnipotentia vel sta tus illius nouā totam consistentiā / non aduertunt. Porro si vel iris multicolor / vel imago speculi videtur pariter a varijs distanter. Non est inopinabile similia de corpore christi ponere in celo. quē admo dum suo modo confitemur in benedicto sacramento. Quo cunq̄ demū acies cor poralis oculi sese conuerterit / videbitur deus omnia in om̄ibus oculo sane spiri tuali non corporali sicut deus in essentia sua non caro est sed spiritus. **Dic. xviii.** Pro po nebat studiositas spectatrix ampliora cō querere de secretis celestibus / etiam vsq̄ ad curiositatem / vel inutilem vel inop portunam. vt Si possit haberi leticia de patre sine filio. Si absq̄ p̄sonis de essen tia Si de perfectōe vna essentiali vel idea li absq̄ reliqua. Si visio nē quis habere posset sine delectatōe. aut delectatōem si ne delectatōe consequente. Si in accēptiōe dei libera stat principaliter beatitu dinis certa iocūditas ⁊ iocūda eterni tas? Si sancti se posse dānari cognoscūt sicut v̄t cognoscere habent. quo pacto

B

in suis cubilibus ineffabili securitate le-
rant. Si deus in beatis sit eorū formalis
nō solum efficiēs vel exemplaris vel obie-
ctalis leticia. **T**unc ego ad studiositatē
abi precor/precor absiste/tempus dispu-
tandi z tempus instruēdi. primū in scho-
la/alterum in sermone. Suffecerit hacte-
nus tue importunitati paruisse/noli ea q̄
rere que vel impossibilia sunt inuētu vel
quesitu supuacua/vel pro tempore z loco
parum idonea. Redeat p̄mitte/oratōnis
nostre lāquidus iā et pene lassus gressus
a celis ad terras/a sanctis ad nos. a questio-
nibus ad morales eruditōes. quanq̄ nō
sine moralibus documētis multa quesue-
ris. **I**ta studiositas ad se/ego ad me re-
dij. Protinus resumere cogitavi tres cō-
sideratōes intermissas. Unā de incipien-
tibus. Alterā de proficiētibz. Tertiā de
perfectis/fm tres conditiōes cubiliū san-
ctorū/in mundicia mollicie z quiete. qua-
lia loq̄tur vox prophetici carnis. Exulta-
bunt sancti in gloria/letabūtur in cubili-
bus suis. Que fuerūt verba thematis. zc.

Sequit oratio. Attēdite ergo (ad vos
mibi sermo est o pueri) si ex deo estis ver-
ba dei audite. Letificate sanctos pudorē
diabolo facite. Non sileo/nō quiesco. sic
studebo loqui/ut a vobis intelligar. Ni-
hil loquar amplius nisi ad vos z pro vo-
bis o pueri/habete partē vestrā in sermo-
ne/illam nolite repellere. Si frequēter in
domibus vestris/ut deceret/instrueremi-
ni de salute vestra/et puritate vestri cubi-
culi quod est cōscientia/si diligēter incita-
remini ad amozē xp̄iane religiōis/docen-
do sepe/ad quid facti estis/ad quid tendi-
tis/in quo periculo dānatōnis estis? ego
facilius dimitterē vos z silerem. **D**ixi
iam/nō sileo/nō quiesco/nolo q̄ in futu-
ro mordeatis nasum meū. quid admiras
mini/quid aspicitis? silueritis interim et
scietis que sit hec parabola. Date quartā
partē hore verbo dei z honori sanctorū. z
saluti vestre/qui nō vna z horam nō duas
sed dies integros/sed hebdomadas/fabu-
lis sepe datis. Aut certe recedant mali pu-
eri/recedant discipuli/recedāt perditī/ma-
neant boni quibz loquar. Recedāt in quā
nō teneo/non impedio/aduertāt tamen
periculū si sine benedictōe finali discesse-
rint. **D**enūcio vobis o pueri z adolescē-
tes in genui/denūcio vobis tria que serue-

tis circa cubiculū consciētiarū vestrarum
Lustodite cubiculū consciētie vestre mū-
dum in vobis vt sitis mundicordes id est
mundi corde. Lauete ne p maliciā vestrā
cubiculū aliarum consciētiarū verbo ma-
lo vel opere deturpetis. Videte demuz si
hec duo non. auaueritis. saltem post im-
mūdicias lauate per luctū penitentie z cō-
fessionis. **S**it in primis (o pueri) cubi-
culum consciētie vestre mūdum. vt tam re-
q̄ nomine pueri id est puri dicamī. Esto-
te similes angelis dei/similes innocētibz
atqz virginibus. Et dum sciētiam queri-
tis/attendite q̄ in maluolā animā/non
introbibit sapiētia/nec habitabit in corpo-
re subdito peccatis. Horret tale cubiculū
coinquinatū z sedum. Nolite perdere mū-
diciam innocētie. Notat enim Ambrosi-
us q̄ innocētia facilius custoditur/q̄ per-
veram penitētiā ipsa iam perdita repa-
retur. Videte specula noua pulcra et niti-
da/cito inficiūtur/cito maculātur/sed tar-
dius emundātur. Talis est etas puerilis
atqz virginialis/fedatur/celeriter et frangi-
tur/tardius emūdatur et ad integrum nū-
q̄ reparatur. **S**ed quid aget puer pro
custodia mundicie consciētie sue? Dicaz
audite. Procuret ante omnia a parētibus
suis vt collocet apud magistrū bonū san-
ctum pudicū incorruptū quod Oratius
marimū reputat. Alioquin si magister nō
sit morosus/et deuotus et de religione so-
licitus/ipse plus nocet frequēter moribz
puerorū q̄ profit ingenijs eorum sicut de
Archiloco dictū est. Talis est lopus inter
pueros ouiculas/non pastor/destructor
nō instructor/corruptor/nō corrector. **A**-
llez quod tu puer debes inq̄rere est bo-
na societas. Doneo semel z bis imo mil-
lesies repetēs monere nō sufficio. declina-
o puer a societate puerorū z imūdoz qua-
les teste ap̄lo regnum dei nō possidebūt.
Sūpsit idē ap̄ls a gētili poeta. q̄ corru-
pūt bonos mores colloq̄a praua. Si col-
loq̄a q̄nto forti? sortia. Tales si tibi den-
tur. accusa. reuela. aut certe poti? fuge q̄re
mane. Nō mētebat p̄pheta dicēs. Lū scō
sciūs eris/z cū pueris puerteris. Et iterū
Habituert int gētes z didicerūt opa eo-
rū. Et mericus. Unica praua pec? inficit
oē pec?. **E**st alia societas o pueri quā a
vob fugiēdā oīdo. Et q̄lis ē ista societas?
mala credite mihi mala valdē z pessīā ista ē

Sermo factus in solemnitate

demonis societas. Cur audito miramini? Nolite mirari quia verum est quod dicitur. aut certe miramini et cauere. Scitote quoniam demon manet habitat et iacet in lectis immundis malarum conscientiarum quando sine labore sunt sine studio et in ocio. tunc eos inducit cogitare vilia et turpia que verecundum est non solum facere sed dicere. Hanc societatem nequissimam diaboli fugitorem precor o pueri. **S**ed queritis inter vos forte et dicitis. Quomodo fugiemus? Audite beati Hieronimi consilium. Semp aliquid boni facito. ne te diabolus inueniat ociosus. Et rursus Ama scientiam scripturarum et carnis vitia non amabis. Credite non mihi sed sapienti. Quia multa mala docuit ociositas. Ipsa puerfa est doctrix imo seductrix que sufflat ignem furiosorum desideriorum carnalium aut venenum nutrit infelicis inuidie. Sciebat hoc Oratius dum ait. Si non intendas studiis et rebus honestis. inuidia vel amore vigil torquebit. **D**icit forsitan hic aliquis ex pueris. Ecce perdidit mundiciam cubiculi mei vel ex propria vel aliena malicia. quid mihi restat. quid superest? Proposui tam et repero. vide saltem ne dederis causam in verbo vel opere quod alius incubili conscientie sue maculet. Hoc certe est officium diabolicum perdere socios suos. illos secum ad damnationem trahere. Sufficiat tibi o quisquis es immundus. damnatio tua. parce vite alterius. immo fame tue. immo vite proprie si sciretur. Cogita precor quantum potes. iterum quoque atque iterum vehementer recogita. quantum displicet deo quantum in se puerus est et malignus. quantum habet de periculo nunquam satisfaciendi plenarie puer ille qui causa est perditionis torani marum ex immundo facto suo. dum tamen sit vitium sicut mala scabies de vno ad alium immo ad alios forte decem forte viginti. forte centum forte mille. Ille autem qui causam primam dedit. quomodo poterit tor et tales ad bonum et ad mundiciam reuocare. quomodo poterit satisfacere. quomodo penitere? **O** si attenderent omnes quod facilius est aliquem maculare et in lutum peccati proicere. quam lauare. quam purgare. et a malo retrahere. **S**cit hoc inimicus noster ille diabolus. procurat igitur tales ad inuicem corruptiones et contagiosas feditates cognoscens difficultatem plene postea penitendi. Circa hoc debet esse magistrorum sollicitudo precipua. et ne

pueri maligni irrideant bonos et deuotos sub appellacione hypocritarum vel talium nominum. Tales non possent nimis acriter verberari immo si non desistant debent exterminari ab omni consortio meliorum. **C**onparant his qui ferunt in matris uteris suffocant aut allidunt. **S**ed quid fiet eis. quid agerit in inferno damnat ex malo aliorum consortio. vultis scire quid agerit? **A**llabunt acerrime pre rabie tormentorum maledicentes illis et clamantes. **V**e ve tali per quem ego damnatus sum maledictus sit in eternum per quem crucior in hac flamma. **N**arrat autor libelli de disciplina scholarium quod filius quidam nobilis ciuis romani qui consumpserat miseret in immunde iuuentute suam dum duceret ad patibulum ad mortem sequebatur eum pater suus flens. **V**idit eum filius suus. **Q**uesiuit ut oscularetur patrem suum. pater appropinquauit. sed filius loco osculi. momordit sibi nasum et erasit. **D**um alij culparent et mirarentur exclamauit. **O** pater tu me suspendis. tu me interficis. si enim duz me iuuenem (ut debueras) correris. ego non venissem ad hanc mortem in hostiam. **H**oc est o pueri quod ante notaueram. quod neque ego neque alij dum predicamus neque magistri precipue debemus vos dimittere quin moneamus et corrigamus vos. ne postmodum mordeatis nasos nostros. **H**oc dicebat quedam pia mater pueris suis. **E**go taliter vos corrigam quod non mordebitis nasum meum. **H**oc habetur in libro de apibus. ca. xxx. **L**egi quendam magni virum narrante de seipso quod habuerat unum iuuenem nobilem pudicum et castum in principio sed per maliciam unius magistri sui. fuerat seductus et pluries monitus noluit tandem desistere. sed plus obediebat magistro illi in crimine pessimo quam amicis suis et deo. **Q**uid euenit. **A**udite rem horredam. **V**enerunt amici illius pueri in magna pompa visitare eum. et dum post cenam retractis omnibus ad cameras ornatas. dum puer esset in lecto suo. cepit horribiliter clamare et plangere. venerunt ad eum seruitores sui et amici. et dum nescirent cur clamaret nec dicere vellet. aduocatus est decanus ecclesie alij canonici. concitus illerit residet ad lectum clamantis. suadet profiteri peccata. hortatur ut confidat in deo non in homine. **H**ec cum decano fortiter ei diceret. tandem puer eum audiens. insperit

terribilibus oculis dicens. Ve illi q̄ me seduxit. Ad quid ad quid sup me diuinū auxiliū inuocabo. Ecce iā video apertum infernū. video p̄sentes demones paratos me rapere. Et cum om̄es vt se poti⁹ signaret inclamarēt/signa te puer Ille quasi nihil aduertens/clausit oculos. ⁊ auertit faciem. ⁊ cum duris ⁊ miserabilibus vocib⁹ miserā animā exhalauit. **I**ntellecistis ne hoc exemplū terribile o pueri? Ad auditū eius nonne toti tremuistis. Annqd̄ nunc vos etiā penitet? penitet estimo. s; gaudete vos qui boni estis. Aliqd̄ igitur audire nō pigeat. Peto te o puer. si quis induceret te ad comedendū carnes per totam q̄dragessimā ⁊ in die veneris sancta/ quid diceret? nōne repelleres eum valde velociter cū cachinno? Nonne ostēderes digito dicens. Videte q̄ malus est iste q̄ puerus qui talia mihi dixit Et ipse bene miser Et ego tibi securus affirmo. q̄ peiores sunt ⁊ pei⁹ faciūt illi de quib⁹ loquor qui alios inducunt ad immūdiā conscientiarū suarū quā si facerēt comedere carnes in die veneris sancta. Nolo plus specificare. quia qui culpabilis est intelligit. qui nō est culpabilis nō eget vt intelligat nisi forte vt caueat. **D**enuncio vobis o pueri. fugite tales immūdos ⁊ plus fugite. plus horrete. plus odite/ q̄ si quererēt interficere corpus vestrū/ cultello euagiatō vel male strangulare. Plus est anima q̄ caro. ⁊ vita spiritus q̄ corporis. Accusate tales/ immo vi repellite. spuite cōtra eos in faciē/ ⁊ clamate cum beato Bernardo. ad latrones ad latrones/ ad ignem ad ignem. **P**ostremo si tu puer non seruaisti mundiciā conscientie in te nec in alijs/ saltē p̄iteat te/ recurre ad lotricē optimā ⁊ ad luctum. Nihil est magis diabolicū. nihil ita displicens deo/ q̄ post culpā nolle penitere/ humanū est peccare/ diabolicū cum in peccatis plenerare. **S**ed dices ad quid peniterē ⁊ lauarē me/ video fragilitatem meā/ ego protin⁹ statim iterū maculabor Noli sic estimare frater. sed fac qd̄ debes ⁊ quod p̄cipit deus succurret ipse. tandē miserabit ⁊ sanabit/ quid scis quā do morieris et quomodo. Quid si morte subita. si repētina. Quero a te si laues manus tuas/ si vestes lineas. Rūdebis. ita lauo vel lauare facio Quero preterea si post lotionē iterum maculant. Respondebis

ita Lectū igit̄ conscientie tue cur nō similiter emūdabis et si sordidanda sit posterius? **S**it tibi precor cōscientia tua/ carior q̄ camisia. Noli propter timorē futuraz macularū/ dimittere purgare presentes ⁊ augere. Post penitentiā crede mihi ⁊ minus erit de sordibus ⁊ minus adherēbit ⁊ facilius abluētur. **D**ices rursus. O q̄ modo talia tam feda/ tā turpia peccata dicerem homini viuētī. homini sacerdoti. Quid diceret/ quid fieret? Plane diceret. **P**arcat tibi deus. et te diligeret ⁊ celaret. Si tantū times sacerdotē/ cur nō amplius deum om̄ia videntē/ immo totā curiā celestēz semp̄ presentē? Si times sacerdotem bonū/ discretū ⁊ solum. cur nō magis times socios pueros indiscretos qui nihil celare sciunt/ nisi quod nesciūt. et nisi cui et q̄liter quid deberēt reuelare. Quid meli⁹ est/ vel vt dicas nūc peccata tua vni vel q̄ exponātur in morte tua. vel etiā in vita quādoq; omnīū aspectui? Nōne facilius est hominib⁹ peccata p̄fiteri q̄ cū demonib⁹ sine vlla miseratōe torqueri. Si dictū est tam fetidū tā horridū ⁊ abominabile. plenū factū obsecro/ quale putabit? **A**t si dices vellez bene facere. velle esse mundus in cōscientia velle abstinere a peccatis. sed neq̄. Noli frater dicere nequeo s; nolo. Lerte potes. sed nō vis iuuare te. Quomō iuuare? P̄io fugiēdo oculū. fugiēdo malū consortiū. deniq; orādo ⁊ conuertēdo te ad aliquē sanctorū. specialit̄ ad illam sanctarū sanctā. p̄cutiēdo peccatū exēplo Hieronimi ⁊ dicēdo. sancta virgo virginū ora p̄ me. adiuna me. mitte auxiliūz refugiētī ad te. Deniq; exēplo anthoni ⁊ hilarid̄is adolescentū increpa diabolu in ipa temptatōe tua q̄si p̄ntem. ⁊ dicet. P̄fide te ⁊ de temptatōe tua miser diabole Ecce ego nō obedio tibi. **P**lurime sunt tales doctrine p̄ mundiciā cubilis pp̄rie cōscientie seruanda. inter q̄s posuim⁹ bonaz societate magistri ⁊ socioz ⁊ famuloz. occupatōem in bono studio ⁊ orōe. Fatigabo vos nō amplius o pueri. **S**it tandem nostri finis sermonis in oratōe ad deum ⁊ sanctos sanctasq; omnes. vt taliter paremus hic cubilia conscientiarū nostrarū in mundicia. molliciet ⁊ quite per grām. q̄ eorum consortes effecti exultemus ⁊ letemur in eisdem cubilibus nostris per gloriam. Amen. **F**inis.